

NAPOVEDNIK ZAPOSLOVANJA 2017/I

KAJ DELODAJALCI NAPOVEDUJEJO ZA SLOVENSKI TRG DELA ZA PRIHODNJEGA POL LETA?

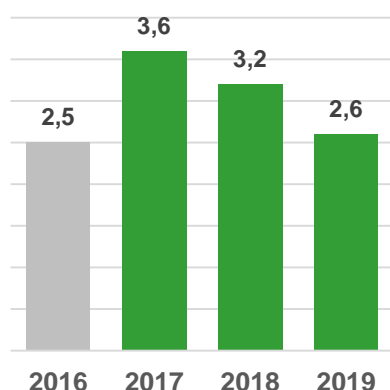
Zavod RS za zaposlovanje med delodajalci z 10 ali več zaposlenimi dvakrat letno izvaja raziskavo Napovednik zaposlovanja, katere namen je pridobivanje ocene o gibanju povpraševanja po izdelkih ali storitvah delodajalcev, vpogled v kratkoročne načrte zaposlovanja ter morebitne trenutne in predvidene prihodnje težave pri kadrovanju. V nadaljevanju so predstavljeni rezultati ankete Napovednik zaposlovanja 2017/I.

Nekaj podatkov o izvedbi statističnega raziskovanja Napovednik zaposlovanja

V aprilu in maju 2017 je Zavod RS za zaposlovanje izvedel terensko fazo zbiranja podatkov na reprezentativnem vzorcu delodajalcev, ki zaposlujejo 10 ali več delavcev. V anketiranje je bilo zajetih 5.220 podjetij in organizacij, **vprašalnik pa je izpolnilo 2.872 vabljenih delodajalcev**, pri katerih je bilo zaposlenih 333 tisoč oseb. Vprašalnik je izpolnilo tudi 44 delodajalcev, ki niso bili v vzorcu in so zaposlovali 10 ali več delavcev. Pridobljeni podatki teh 2.916 respondentov so metodološko uteženi, tako da ustrezno predstavljajo populacijo, to je delodajalce, ki zaposlujejo 10 ali več delavcev.

Kakšne so makroekonomske napovedi za letos ter leti 2018 in 2019?

Rast BDP v %, doseg in napoved

Vir: UMAR, Pomladanska napoved
gospodarskih gibanj 2017.

MAKROEKONOMSKO OKOLJE. Slovenija od leta 2014 naprej beleži gospodarsko rast. Po podatkih Statističnega urada se je BDP v letu 2016 povečal za 2,5 %, letos pa naj bi se rast po napovedi UMAR-ja okrepila na 3,6 %. UMAR napoveduje, da bo glavni dejavnik gospodarske rasti ostal izvoz, naraščal pa bo tudi prispevek domače potrošnje. Pomemben dejavnik rasti bodo državne investicije, saj se bo črpanje sredstev EU iz finančne perspektive 2014–2020, po občutnem padcu v letu 2016, ponovno okrepilo. V prihodnjih dveh letih se bo rast gospodarstva nadaljevala. **Napovedi gospodarskih gibanj za prihodnja leta so ugodna.**

TRG DELA. Gospodarska rast pozitivno vpliva na trg dela. Delovno aktivno prebivalstvo narašča od leta 2014, pozitivni pa so tudi obeti za prihodnja leta. Konec marca letos je bilo delovno aktivnih 833.608 prebivalcev Slovenije, kar je 24,4 tisoč oz. 3,0 % več kot marca 2016. Delovna aktivnost se je okrepila v večini dejavnosti, tudi v največjih po številu zaposlenih. V predelovalnih dejavnostih je število poraslo za 3,2 %, v trgovini za 2,8 % ter v gradbeništvu za 3,1 %. Število delovno aktivnih je nadpovprečno poraslo v gostinstvu, informacijskih in komunikacijskih dejavnostih, poslovanju z nepremičninami, drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, zdravstvu in socialnem varstvu, kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnostih. Delovna aktivnost naj bi po napovedih UMAR-ja porasla tudi letos in v prihodnjih dveh letih; letos naj bi bila rast 2,4 %, v prihodnjem letu 1,6 %, v letu 2019 pa 1,0 %. Naraščanje števila delovno aktivnih se kaže tudi v nižji brezposelnosti. Leta 2016 je bilo v povprečju 103.152 registriranih brezposelnih, v letošnjih štirih mesecih pa 97.838. **UMAR za letos napoveduje 90,2 tisoč registriranih brezposelnih ter 9,7 % stopnjo registrirane brezposelnosti, do leta 2019 pa naj bi se registrirana brezposelnost znižala na 80,2 tisoč oseb, stopnja pa na 8,5 %.**

Kakšne so napovedi delodajalcev za drugo polovico leta 2017?

Tržna pričakovanja

Tretjina delodajalcev je optimistična v napovedih glede povpraševanja po njihovih izdelkih ali storitvah v naslednjih šestih mesecih. Delež podjetij, ki menijo, da se bo gospodarska aktivnost krepila je 34,3 %, 60,0 % v anketi vključenih delodajalcev ne pričakuje sprememb v obsegu poslovanja, 3,9 % podjetij pričakuje poslabšanje, medtem ko 1,9 % respondentov ni napovedalo gibanja povpraševanja po njihovih izdelkih oz. storitvah. Po dejavnostih so najbolj optimistični delodajalci iz dejavnosti gradbeništva, kjer 47,3 % anketiranih delodajalcev napoveduje porast povpraševanja po storitvah, sledijo delodajalci iz raznovrstnih poslovnih dejavnosti (42,8 %) ter iz predelovalnih dejavnosti (40,8%). Optimistični so tudi delodajalci iz informacijskih in komunikacijskih dejavnosti (39,5 %) ter kmetijstva, lova, gozdarstva ter ribištva (39,0 %). Nadpovprečno pogosto so rast povpraševanja po izdelkih oz. storitvah napovedali tudi delodajalci trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (35,6 %), gostinstva (35,5 %) ter zdravstva in socialnega varstva (34,9 %).

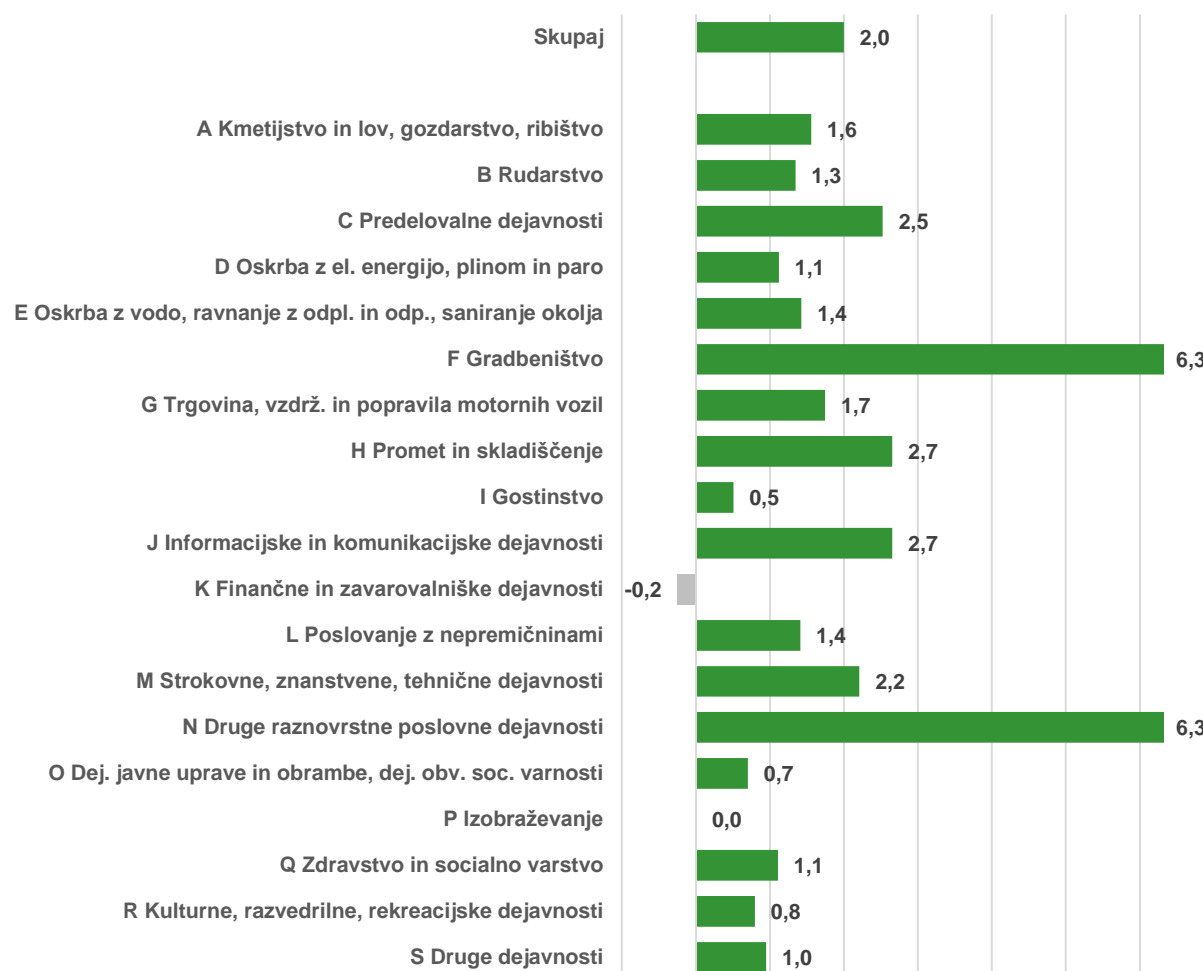
Glede na velikost podjetij/organizacij so najbolj optimistični glede rasti povpraševanja po izdelkih oz. storitvah veliki delodajalci (250 zaposlenih ali več), kjer je takšnih 38,9 %, najmanj pa srednje veliki delodajalci (50 do 249 zaposlenih), pri katerih delež optimističnih še vedno dosega skoraj tretjino vseh delodajalcev (31,3 %).

Zaposlenost

Za naslednjega pol leta delodajalci napovedujejo 2,0 % rast zaposlenosti. V času anketiranja so delodajalci zaposlovali 619,3 tisoč delavcev, za 6 mesecev kasneje pa predvidevajo, da bo njihovo število zraslo na 632,0 tisoč. **Anketirani delodajalci načrtujejo, da bodo v roku 6 mesecev potrebovali 25,3 tisoč delavcev**, deloma zaradi nadomeščanja, deloma pa tudi zaradi povečevanja števila zaposlenih. V naslednjega pol leta naj bi se tako odprlo približno 12,7 tisoč novih delovnih mest. **Največjo rast števila zaposlenih predvidevajo delodajalci iz gradbeništva ter drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti, kamor se uvrščajo tudi zaposlovalne dejavnosti. Oboji napovedujejo 6,3 % rast zaposlenosti.** Napoved je na eni strani izraz precejšnjega nihanja

zaposlenosti v gradbeništvu, ki je posledica sezonskih trendov, na drugi strani pa kaže tudi, da se bodo delodajalci, ki delujejo v delovno intenzivnih panogah, še nadalje odločali za najmanjše delovne sile. Precej optimistične napovedi glede zaposlovanja imajo tudi delodajalci iz informacijskih in komunikacijskih dejavnosti, prometa in skladiščenja ter predelovalnih dejavnosti. Zaposlenost se bo zmanjšala le v finančnih in zavarovalniških dejavnostih, za dejavnost izobraževanja pa ni napovedanih sprememb v zaposlenosti.

Napovedana rast oz. zmanjšanje števila zaposlenih po dejavnostih SKD, v %

Vir: anketa Napovednik zaposlovanja 2017/I

Načrtovane zaposlitve

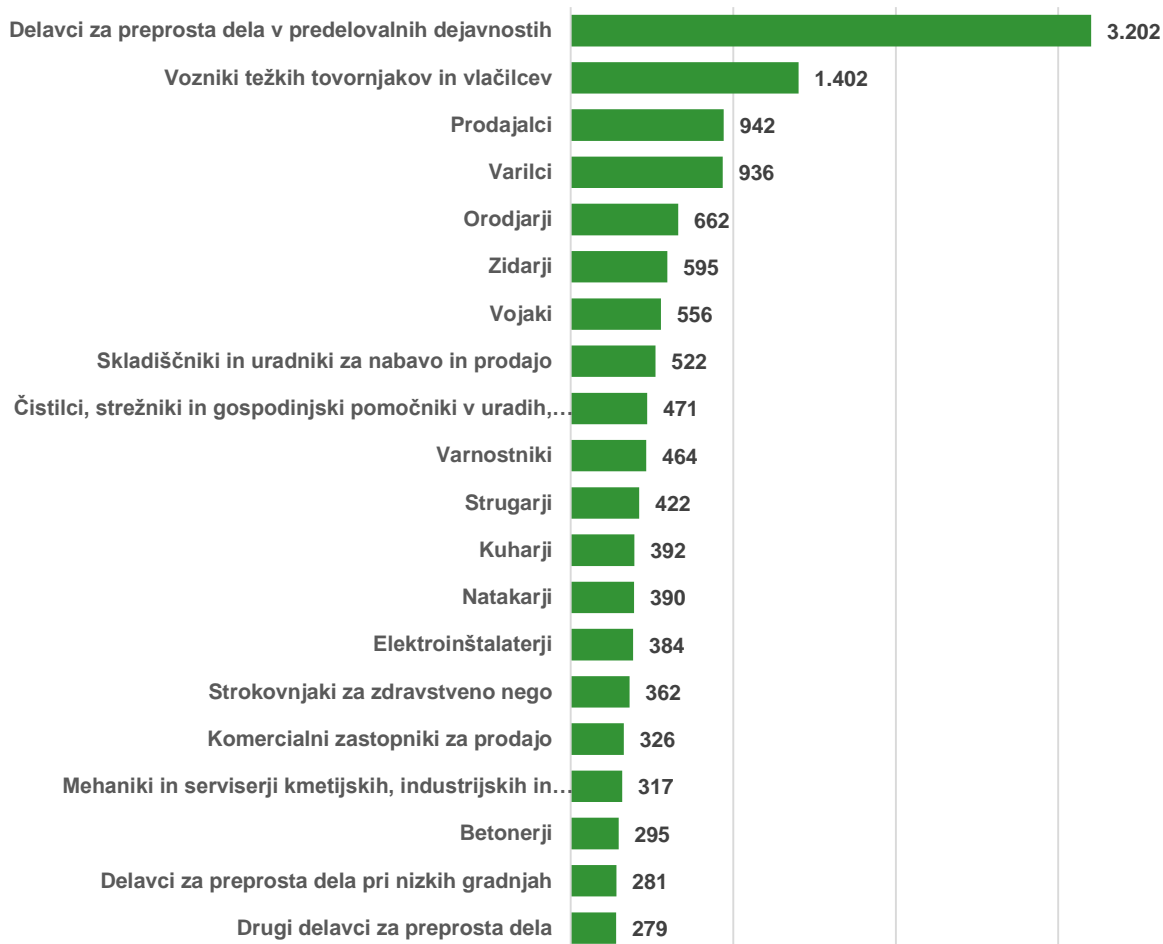
Za prihodnjih 6 mesecev so delodajalci napovedali, da bodo iskali skoraj 25,3 tisoč delavcev. Delodajalci večinoma iščejo delavce zaradi nadomeščanj (upokojitve, porodniški dopusti in dopusti za nego in varstvo otrok, odhodi delavcev), delno pa tudi zaradi širitve dejavnosti.

Delodajalci bodo najpogosteje iskali delavce¹ za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, prodajalce, varilce, orodjarje, zidarje, vojake, skladiščnike in uradnike

¹ Moška slovnična oblika se v poročilu uporablja kot nevtralna in vključuje moški in ženski spol.

za nabavo in prodajo, čistilce, strežnike in gospodinjske pomočnike v uradih, hotelih in drugih ustanovah in varnostnike. Med poklici, v katerih je predvidenih največ zaposlitev, je tudi tokrat veliko poklicev, ki so na slovenskem trgu dela že dlje časa deficitarni, poleg tega pa so na seznamu napovedanih zaposlitev še poklici za različna preprosta dela v predelovalnih dejavnostih.

Poklici, za katere bodo delodajalci najpogosteje iskali delavce, prvih 20 po pogostosti

Vir: anketa Napovednik zaposlovanja 2017/I

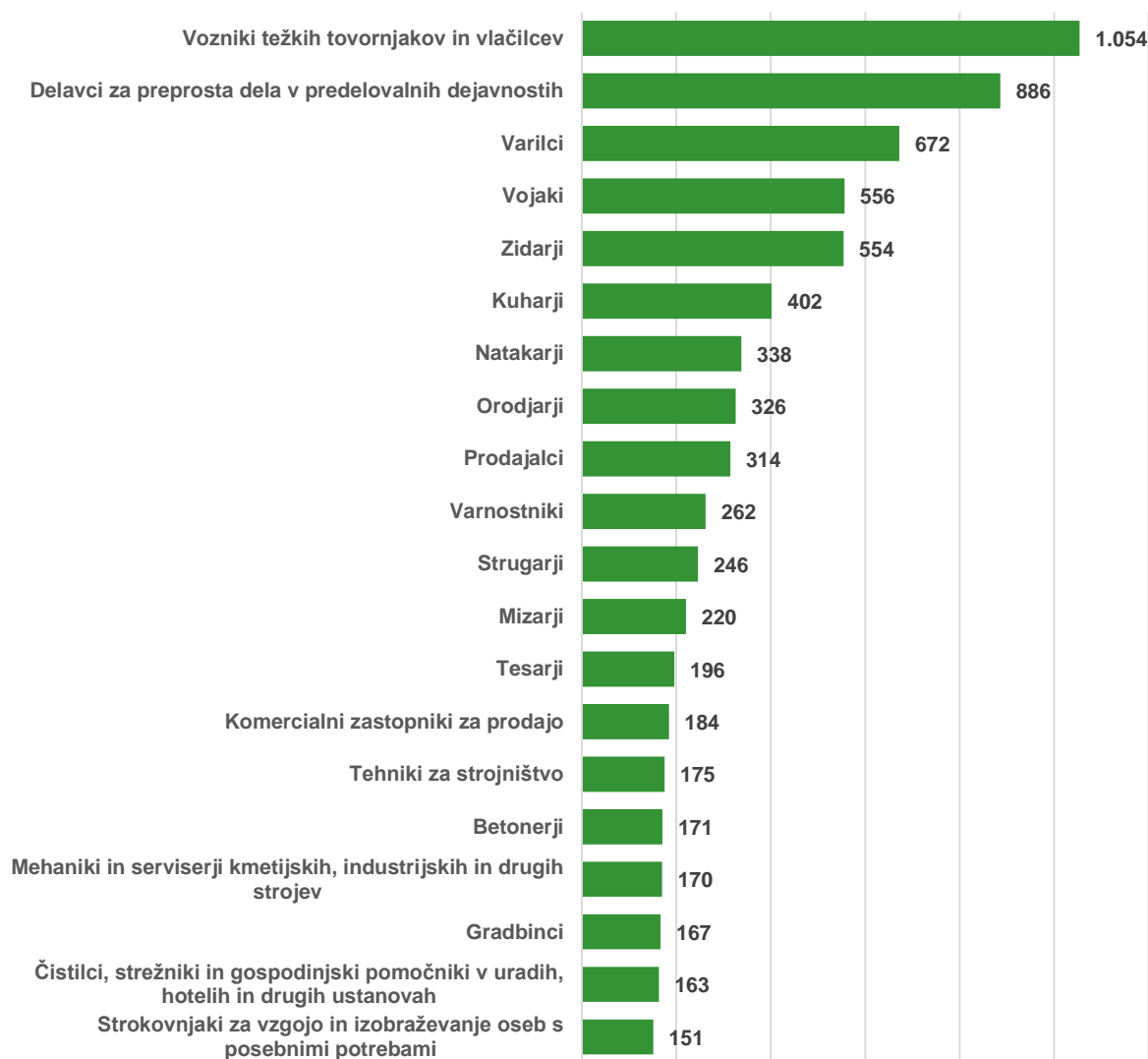
Poklici, za katere delodajalci ne najdejo ustreznih delavcev

Anketni podatki kažejo na določena strukturna neskladja na trgu dela. V povprečju se je več kot tretjina (36,2 %) delodajalcev srečala s pomanjkanjem ustreznih kadrov. Velika podjetja se s pomanjkanjem ustreznih kandidatov srečujejo celo v več kot polovici primerov (54,3 %). Najvišji delež delodajalcev, ki se soočajo s težavami pri iskanju delavcev, je znotraj naslednjih dejavnosti: gradbeništvo, zdravstvo in socialno varstvo ter promet in skladiščenje, v katerih se s pomanjkanjem ustreznih kadrov sooča približno polovica podjetij/poslovnih subjektov. Več kot 40,0 % delodajalcev se s težavami pri zaposlovanju srečuje še v gostinstvu, predelovalnih dejavnostih, v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih ter kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu.

Delodajalci imajo največ težav z zaposlovanjem v tehničnih poklicih, kjer so potrebna poklicno specifična znanja, in v poklicih, ki zahtevajo specifičen delovni urnik, so slabše plačani ali fizično zahtevni.

Če se osredotočimo na spolno strukturo zaposlenih oz. iskalcev zaposlitve za navedenih 20 poklicev, pri katerih imajo delodajalci najpogosteje težave z zaposlovanjem, vidimo, da so v to skupino (z določenimi izjemami, kot so kuharji, natakariji, prodajalci itd.) umeščeni pretežno poklici, v katerih prevladuje moška delovna sila.

Poklici, pri katerih so imeli delodajalci najpogosteje težave pri iskanju ustreznih kadrov

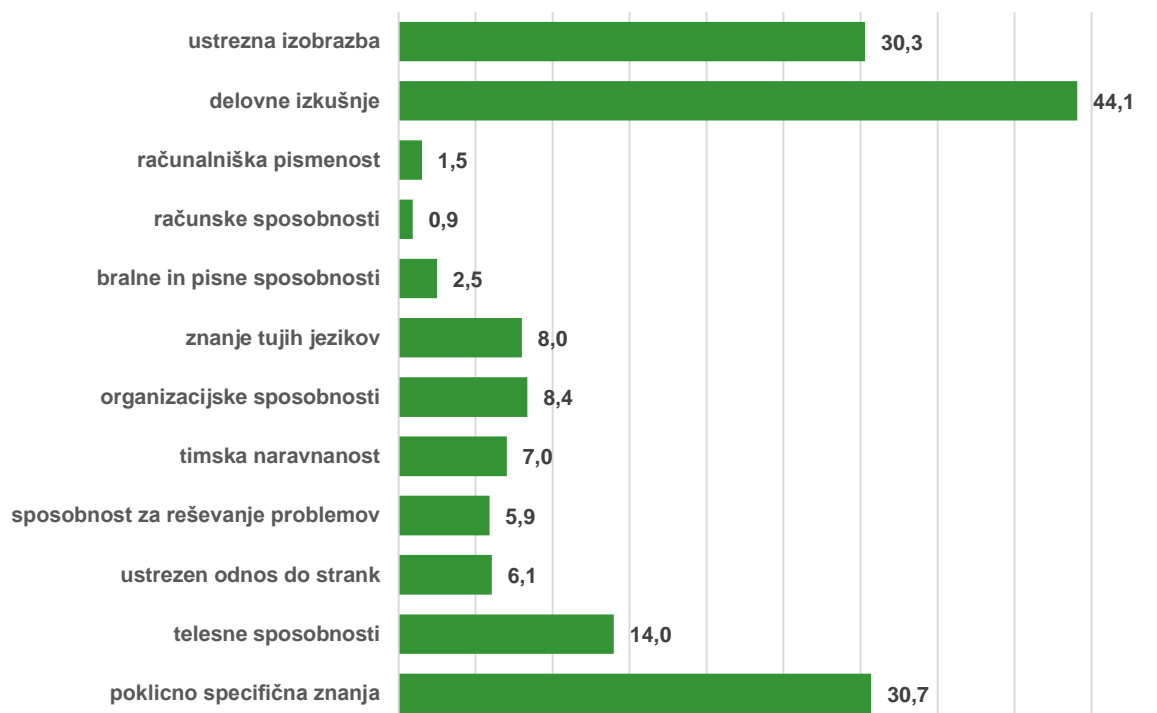
Vir: anketa Napovednik zaposlovanja 2017/I

Kompetence, ki so kandidatom najbolj primanjkovale

Delodajalci so navajali tudi razloge za težave pri zaposlovanju določenih poklicev. Med delodajalci, ki so se opredelili, da so imeli težave z zaposlovanjem kadrov iz določenih poklicev, jih je 32,0 %

navedlo, da se na razpisano delovno mesto ni prijavil noben kandidat, 72,6 %² pa jih je navajalo različne pomanjkljivosti kandidatov, ki najpogosteje vključujejo pomanjkanje delovnih izkušenj (44,1 %), pomanjkanje poklicno specifičnih znanj (30,7 %) in neustreznost izobrazbe (30,3 %). Med splošnimi kompetencami, ki so primanjkovaly kandidatov, so delodajalci najpogosteje izpostavili telesne sposobnosti, organizacijske sposobnosti in znanje tujih jezikov.

Primanjkljaji kandidatov za prosta delovna mesta v primerih težav delodajalcev pri iskanju delavcev, v %

Vir: anketa Napovednik zaposlovanja 2017/I

Vpliv pomanjkanja ustreznih kandidatov na postopke zaposlovanja

Več kot polovica delodajalcev, ki je imela težave z zaposlovanjem določenih kadrov, navaja, da je morala **podaljšati postopke zaposlovanja**, tretjina **ni nikogar zaposlila**, dobra petina je iskala **delavce v tujini** ali pa je z namenom blaženja težav pri iskanju novih kadrov **spremenila, razširila oz. omilila pogoje glede izobrazbe, izkušenj in drugih znanj**.

Podaljševanje postopkov zaposlovanja je posebej izrazito v finančnih in zavarovalniških dejavnostih, v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (tu naj omenimo, da se je v zadnje pol leta kar nekaj delodajalcev soočalo z intenzivnim iskanjem kadra predvsem za predelovalne dejavnosti, ki je bilo tudi medijsko odmevno), v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih ter v dejavnosti javne uprave in obrambe oz. dejavnosti obvezne socialne varnosti. Najpogosteje pogoje za zaposlitev spremenijo

² Skupni delež delodajalcev s težavami pri iskanju kadrov glede na to, ali je bil razlog neprijavljanje na delovna mesta ali primanjkljaji kandidatov, presega 100 %, ker ima lahko delodajalec za en poklic objavljenih več razpisov ter s tem pri iskanju kandidatov kombinacijo izkušnje neprijavljanja na delovno mesto in izkušnje pomanjkljivosti kandidatov.

oz. omilijo delodajalci iz dejavnosti gostinstva, strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih ter predelovalnih dejavnostih. V tujini delavce najpogosteje iščejo delodajalci iz dejavnosti prometa in skladiščenja ter gradbeništva. Višjo plačo oz. druge bonitete delodajalci ponudijo zelo redko, še najpogosteje delodajalci iz prometa in skladiščenja ter finančnih in zavarovalniških dejavnosti. Posledica neustreznosti kandidatov v obliki odločitve delodajalcev, da ne bodo zaposlili nikogar, je najpogostejša med delodajalci iz informacijskih in komunikacijskih dejavnosti.

Vpliv pomanjkanja delavcev na poslovanje podjetij/organizacij

Pomanjkanje ustreznih kadrov je najpogosteje privedlo do **nadurnega dela**, ki so ga delodajalci s težavami pri zaposlovanju uporabljali v 43,8 % primerov. Dobra petina delodajalcev (21,7 %) je za ta delovna mesta **(pre)usposobila že zaposlene**, podoben delež delodajalcev (21,5 %) se je zaradi problematike iskanja ustreznega kadra posluževal **prenašanja dela na zunanje izvajalce (outsourcing)**. Nadurno delo je kot oblika blaženja pomanjkanja ustreznega kadra v več kot polovici primerov prisotno v dejavnosti javne uprave in obrambe ter obvezne socialne varnosti, zdravstvu in socialnem varstvu, v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih, oskrbi z vodo, ravnanju z odpadki, saniranju okolja, gostinstvu in predelovalnih dejavnostih. Strategijo notranjega (pre)usposabljanja najpogosteje uporabijo v gostinstvu ter predelovalnih dejavnostih, medtem ko je prenašanje dela na zunanje izvajalce (outsourcing) najpogostejše v gradbeništvu ter v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih. Zavračanje naročil je kot posledica pomanjkanja ustreznega kadra najpogostejše v dejavnosti prometa in skladiščenja.

Skoraj tretjina delodajalcev (32,0 %) pričakuje, da bo imela v prihodnje težave pri iskanju delavcev. Tovrstna skrb je še posebej prisotna pri velikih delodajalcih z 250 ali več zaposlenimi (51,8 %). Težave pri iskanju delavcev v prihodnjih letih napoveduje tudi skoraj tretjina majhnih (31,4 %) ter srednje velikih delodajalcev (30,6 %).

Nekaj ključnih poudarkov iz rezultatov Napovednika zaposlovanja 2017/I

- Napovedi glede gibanja povpraševanja po izdelkih/storitvah za naslednjega pol leta so zelo spodbudne.
- Delodajalci napovedujejo 2,0 % rast števila zaposlenih, predvidevajo 25,3 tisoč zaposlitev.
- Najbolj spodbudne napovedi glede rasti zaposlovanja so v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (ki vključujejo tudi zaposlovalne dejavnosti) in gradbeništvu. V slednjem tudi zaradi sezonskih gibanj povpraševanja po storitvah.
- V prihodnjega pol leta bodo najpogosteje iskani delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev, prodajalci, varilci in orodjarji.
- S pomanjkanjem ustreznih kandidatov za zaposlitev se sooča več kot tretjina delodajalcev. V skupini velikih delodajalcev se s tovrstnimi težavami srečuje že več kot vsak drugi delodajalec.
- Med poklici, pri katerih imajo delodajalci najpogosteje težave pri iskanju ustreznih delavcev, so najpogostejši vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev, delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, varilci, vojaki, zidarji.
- Delodajalci navajajo, da kandidatom za zaposlitev najpogosteje primanjkuje delovne izkušnje, poklicno specifična znanja in ustrezna izobrazba.
- Delodajalci, ki so imeli težave pri zaposlovanju, so se v skoraj tretjini primerov soočili s situacijo, ko se na razpisano delovno mesto ni prijavil noben kandidat.

- Zaradi pomanjkanja ustreznih kadrov so se delodajalci soočali predvsem z daljšimi postopki iskanja ustreznih kandidatov, situacijo, ko niso zaposlili delavcev, in z odločitvami za iskanje delavcev v tujini.
- Pomanjkanje ustreznih kandidatov se je v poslovanju delodajalcev najpogosteje kazalo s povečanim obsegom dela že zaposlenih delavcev, (pre)usposabljanjem že zaposlenih in prenosom dela na zunanje izvajalce.

Viri

Statistični urad RS (2017): Bruto domači proizvod, Slovenija, 4. četrletje 2016.
Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/News/Index/6489> (izpis 22. 4. 2017).

Statistični urad RS (2017): Delovno aktivno prebivalstvo po dejavnostih (SKD 2008), Slovenija, mesečno.
Dostopno na: http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0700921S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/01_07009_aktivno_preb_mesecno/&lang=2
(izpis 22. 4. 2017).

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (2017): Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2017.
Dostopno na: http://www.umar.gov.si/napovedi/single/napoved/news/pomladanska-napoved-gospodarskih-gibanj-2017/?tx_news_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx_news_pi1%5Baction%5D=detail&cHash=54d7c948b21cf562c52748b38fe2f71f (izpis 22. 4. 2017).